

УДК 316.658-057.87(477):355.4(470:477)“20”
DOI 10.69550/3041-1467.6.326250

Оксана ЗЕЛЕНА

кандидатка політичних наук, доцентка кафедри філософії, соціології та політології імені професора Валерія Скотного, Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка, вул. Лесі Українки, 46, м. Дрогобич, Україна, індекс 82100 (o.zelena@dspu.edu.ua)

ORCID: 0000-0002-2148-6439

ResearcherID: F-7456-2018

Oksana ZELENА

PhD (Political Sciences), Associate Professor of the Department of Philosophy, Sociology and Political Science named after Professor Valerii Skotnyi, Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University, 24 Ivan Franko Str., Drohobych, Ukraine, postal code 82100 (o.zelena@dspu.edu.ua)

Бібліографічний опис статті: Зелена, О. (2025). Динаміка настроїв студентської молоді в умовах війни щодо майбутнього України (за результатами соціологічного моніторингу). *Axis Europae*, 6, 164–175. doi: 10.69550/3041-1467.6.326250

Bibliographic Description of the Article: Zelena, O. (2025). Dynamika nastroiv studentskoi molodi v umovakh viiny shchodo maibutnoho Ukrainy (za rezultatamy sotsiolohichnoho monitorynhu) [Dynamics of student youth sentiments in the context of war regarding the future of Ukraine (2022 – 2024) (based on the results of sociological monitoring)]. *Axis Europae*, 6, 164–175. doi: 10.69550/3041-1467.6.326250 [in Ukraine].

**ДИНАМІКА НАСТРОЇВ СТУДЕНТСЬКОЇ МОЛОДІ В УМОВАХ ВІЙНИ
ЩОДО МАЙБУТНЬОГО УКРАЇНИ (2022 – 2024)
(за результатами соціологічного моніторингу)**

Анотація. У статті розглянуто динаміку настроїв студентської молоді щодо майбутнього України протягом трьох років повномасштабного вторгнення Росії в Україну. **Мета статті** – порівняти настрої молодих українців щодо майбутнього, безпеки та перемоги України, вивчити рівень їхньої довіри до українських державних інститутів протягом трьох років війни. **Методологія дослідження** ґрунтується на аналізі, порівнянні та інтерпретації результатів соціологічного моніторингу, проведеного серед студентів Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка. **Наукова новизна полягає у вивченні** молодіжного бачення перспектив країни з метою його врахування при стратегічному плануванні майбутнього України.

Висновки. Проаналізовано окремі аспекти суспільних настроїв молоді, зокрема рівень віри у перемогу України, емоційний стан респондентів, їхні очікування щодо безпеки та геополітичного розвитку країни, а також рівень довіри до державних інституцій. Показано, що студентська молодь продовжує вірити в перемогу, але її

рівень з кожним роком війни знижується і супроводжується зростанням негативних емоцій – тривоги, страху та розгубленості щодо майбутнього України.

Визначено, що студенти дедалі критичніше ставляться до майбутнього країни, зменшується частка тих, хто однозначно бачить Україну високорозвиненою європейською державою. Водночас продемонстровано підтримку студентами вступу України до НАТО, який розглядається як один з міцних гарантій безпеки.

Окрему увагу приділено аналізу рівня довіри до державних інституцій. Незмінним лідером довіри серед студентів залишаються Збройні сили України, тоді як довіра до Президента, уряду та суддів зазнала значного зниження. Критично низькі показники довіри до Верховної Ради.

Підкреслено, що попри зростаючу емоційну втому, більшість молодих людей залишаються переконаними в перемозі та вбачають майбутнє України у євроатлантичній інтеграції.

Ключові слова: війна, молодь, майбутнє України, гарантії безпеки, довіра, влада.

DYNAMICS OF STUDENT YOUTH SENTIMENTS IN THE CONTEXT OF WAR REGARDING THE FUTURE OF UKRAINE (2022 – 2024) (based on the results of sociological monitoring)

Abstract. This article examines the dynamics of student youth sentiments regarding Ukraine's future over three years of Russia's full-scale invasion of Ukraine. **The aim of the study** is to compare young Ukrainians' attitudes towards the future, security, and Ukraine's victory, as well as to analyze their level of trust in Ukrainian state institutions throughout the three years of war. **The research methodology** is based on the analysis, comparison, and interpretation of sociological monitoring results conducted among students of Ivan Franko Drohobych State Pedagogical University. **The scientific novelty of the study** lies in the exploration of youth perspectives on the country's future, with the goal of incorporating these insights into Ukraine's strategic planning.

Conclusions. The study analyzes specific aspects of youth public sentiment, including their belief in Ukraine's victory, emotional state, expectations regarding security and the country's geopolitical development, as well as their level of trust in state institutions. The findings indicate that while student youth continue to believe in Ukraine's victory, this belief has been gradually declining each year of the war and is accompanied by an increase in negative emotions – anxiety, fear, and uncertainty about the country's future.

It has been determined that students are becoming increasingly critical of Ukraine's future, with a decreasing share of those who envision Ukraine as a highly developed European state. At the same time, there is notable support among students for Ukraine's accession to NATO, which is perceived as one of the strongest security guarantees.

Particular attention is given to the analysis of trust in state institutions. The Armed Forces of Ukraine remain the undisputed leader in terms of trust among students, while confidence in the President, government, and judiciary has significantly declined. Trust in the Verkhovna Rada is critically low.

The study emphasizes that despite growing emotional fatigue, the majority of young people remain convinced of Ukraine's victory and view the country's future in the context of Euro-Atlantic integration.

Keywords: war, youth, future of Ukraine, security guarantees, trust, government.

Постановка проблеми. Прикро, що в сучасному цивілізованому, інформатизованому світі війна залишається інструментом досягнення геополітичних амбіцій. Одинадцять років триває воєнна агресія Росії проти України, три з яких – повномасштабне вторгнення. Політичні експерти говорять про кризу в міжнародній безпековій політиці. А у контексті світової історії стає все очевиднішим, що результат завершення російсько-української війни може закласти основу нової системи міжнародних відносин. Питання, коли це станеться і яке майбутнє буде в Українській держави, що опинилася в епіцентрі геополітичного перерозподілу.

Здавалося б, що перспективи майбутнього України, на територію якої вторглася ядерна держава, однією з найбільших армій світу є досить сумними і драматичними. Але третій рік війни показує, що наша країна, попри всі проблеми й виклики, функціонує, українці жертовно продовжують боротьбу, стримують агресора й наполегливо виборюють свою суб'єктивність у міжнародній політиці, ба, навіть, обережно моделюють власне майбутнє та майбутнє України. Головним актором у цих складних процесах залишається українське суспільство, найціннішим капіталом якого є молодь. Життя молодих людей, їхні знання, мрії, бачення, перспективи, можливості та безпека мають стати базовими у формуванні стратегії майбутньої України. Інакше втрачається сенс такої боротьби, тому важливо вивчати настрої та думки молодих українців з метою розвитку перспектив держави загалом.

Аналіз останніх публікацій та досліджень. Актуальність питання бачення перспектив майбутнього України в контексті продовження війни є очевидною. Враховуючи неординарність постання такої проблеми, через воєнну реальність, коли з часів Другої світової війни Європа не знала конфлікту такого масштабу, процеси в українському суспільстві стали предметом наукового вивчення та об'єктом емпіричних досліджень. В Україні, за фінансування різних міжнародних структур та інституцій, проводяться соціологічні моніторинги щодо політичного, економічного і соціального становища молоді під час війни: наприклад, дві хвили опитування дослідницької агенції Info Sapiens у листопаді 2022 р. – січні 2023 р. (Волосевич та ін., 2023) та травні–червні 2024 р. (Костюченко, Волосевич, 2024). Інші дослідники вивчають вплив війни на емоції, очікування, думки українців про друзів, ворогів, стратегічні цілі та майбутнє держави, (Самопочуття українців під час війни: емоції, очікування, особистий досвід, 2022). У фокусі уваги – ментальне здоров'я молоді (Половина українців мають проблеми зі сном, 2025). Вивчення перспектив майбутнього воюючої країни (Як війна впливає на думку українців про друзів, ворогів та стратегічні цілі держави, 2022), актуальним для дослідження є питання ставлення українців до влади в умовах війни (Оцінка громадянами ситуації в країні та дій влади, 2024; Грушецький, 2025) та ін.

Авторка пропонованої статті теж неодноразово піднімала питання з молодіжної тематики, досліджуючи громадянську позицію та геополітичні настрої студентської молоді (Зелена, Мірчук, 2022), психоемоційний стан та соціальну активність молоді (Мірчук, Зелена, 2022), політичну самоідентифікацію студентів (Зелена, Мірчук, 2023), погляди молоді на власне майбутнє (Зелена, Мірчук, 2024).

Певні візії найближчого майбутнього України читаємо у низці публікацій українських експертів (Гарашова, 2024; Згуровський, 2024; Длігач, 2024; Зінченко, Семиволос, 2025).

Емпіричну основу нашого дослідження складають результати соціологічного моніторингу «Студентство і війна», який проводиться навчально-науковою

соціологічною лабораторією Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка. Інструментарій передбачав онлайн-опитування студентів університету. Методом групового анонімного опитування відбулося три хвили опитування: 12–21 вересня 2022 р., 11–20 вересня 2023 р., 16–25 вересня 2024 р. Вибірка – випадкова (студенти 1–4-х курсів першого бакалаврського рівня та 1–2-х курсів другого магістерського рівня вищої освіти). Обсяг вибірки складав: 2022 р. – 406 студентів, з них 86 % – дівчата, 13,3 % – хлопці; 2023 р. – 419 студентів, з них 79 % – дівчата, 21 % – хлопці; 2024 р. – 434 студентів, з них 72,1 % – дівчата, 27,9 % – хлопці.

Науковий аналіз побудовано на низці питань, які дозволяють порівняти настрої молодих українців щодо майбутнього, безпеки та перемоги України, вивчити рівень їхньої довіри до українських державних інститутів протягом трьох років війни.

До інструментарію опитування було включено низку запитань, укладених Фондом «Демократичні ініціативи» імені Льва Кучеріва й використані у дослідженнях «Самопочуття українців під час війни: емоції, очікування, особистий досвід – опитування у західних та центральних регіонах» (Самопочуття українців під час війни, 2022, червень, 7) та «Як війна впливає на думку українців про друзів, ворогів та стратегічні цілі держави» (Як війна впливає на думку українців, 2022, травень, 30).

Результати нашого дослідження не можна розглядати як репрезентативні в розрізі всієї країни, але вони є маркером бачення молоді західного регіону політичного та геополітичного майбутнього України.

Мета дослідження. Вивчити та порівняти думки студентської молоді про майбутнє України на основі аналізу відповідей респондентів про віру в перемогу України, їхніх очікувань щодо безпеки та геополітичного розвитку, вивчення динаміки рівня довіри до державних інститутів в умовах російсько-української війни.

Виклад основного матеріалу. Повномасштабна війна в Україні триває уже три роки. Щодня наші регіони зазнають обстрілів, агресор повзуче окупує українські території, стираючи з лиця землі міста та села; знищує цивільну та критичну інфраструктуру, гинуть не лише військові, а й мирні громадяни; чиниться психологічний тиск через ворожу пропаганду на українську і світову спільноту. Очевидно, що така тривала війна негативно впливає на психоемоційний стан українців. Важко уявити, як у таких умовах можна не просто зберігати здоровий глузд, а й думати про майбутнє, складати плани, зберігати віру в перемогу.

Українське суспільство, молодь зокрема, поступово звикає до воєнних реалій, намагаючись жити за звичним стилем довоєнного часу. Довготривалість війни перетворює її на фон та статистику втрат, але продовжує залишатися у житті українців, коригуючи їхні інтереси, потреби, бажання та плани. В цьому контексті видозміни спостерігаються і в баченні та думках українців щодо майбутнього перспектив нашої країни.

Моделювати майбутнє України, на основі думок молодих українців, найперше, варто почати з вивчення оцінки рівня їхньої віри в перемогу України (див. Рис. 1).

Аналізуючи результати трьох хвиль опитування бачимо, що абсолютна більшість студентів, з тих, які брали у ньому участь, продовжують вірити в перемогу, але спостерігається поступове зменшення їх відсотка. Порівняно з 2022 р., коли 93,1 % обрали однозначно ствердну відповідь «так», то в 2024 р. відсоток таких впав на третину – до 61,3 %.

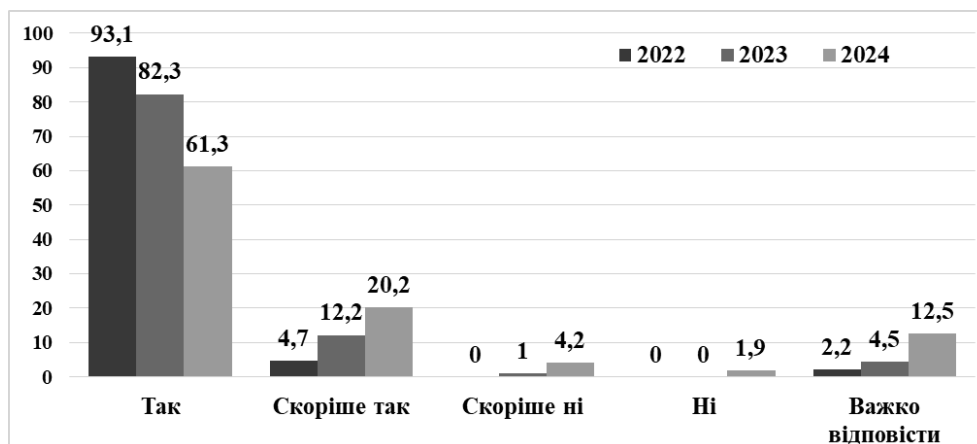

Рис. 1. Динаміка віри в перемогу студентів ДДПУ імені Франка (% до опитаних)
Джерело: Укладено авторкою на основі загального масиву.

Згідно з нашим моніторингом, палітра почуттів, які виникають у респондентів, міркуючи про майбутнє України протягом трьох років теж показує негативну динаміку спадання позитивних почуттів (див. Рис. 2).

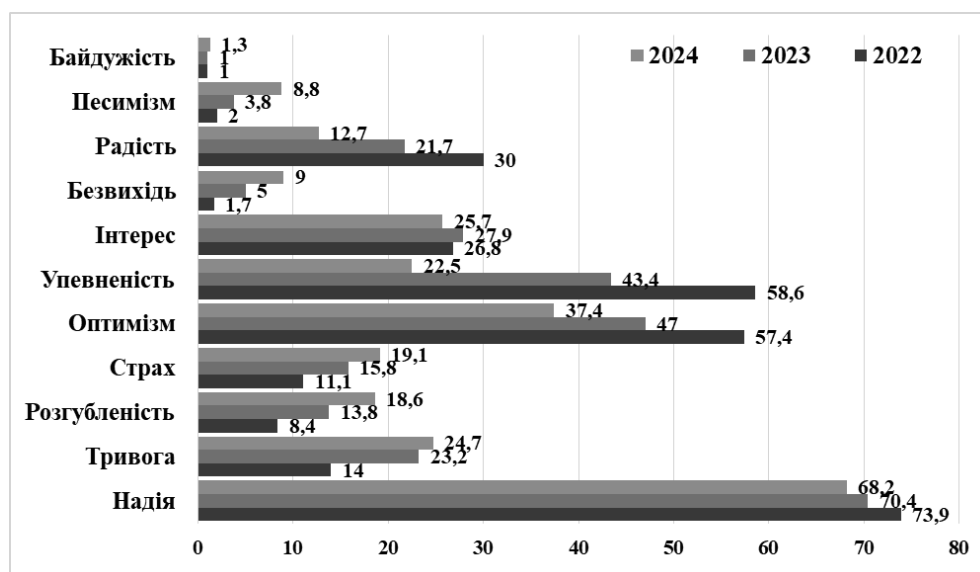

Рис. 2. Динаміка почуттів, які виникають у студентів, коли думають про
МАЙБУТНЄ УКРАЇНИ (% до опитаних)
Джерело: Укладено авторкою на основі загального масиву.

Якщо у 2022 р. переважали позитивні емоції, такі як: надія (73,9 %), упевненість (58,6 %), оптимізм (57,7 %), інтерес (26,8 %) та ін. відповідно, меншою мірою займають місце негативні емоції, серед яких тривога (14,0 %). Наступні дві хвили опитування демонструють зміну тенденції, показуючи поступове зменшення

позитивних і зростання негативних емоцій у студентської молоді. Найбільше спадання спостерігається при виборі категорії «упевненість» з 58,6 % у 2022 р., 43,4 % – 2023 р., до 22,5 % у 2024 р. З кожним роком на 10,0 спадає позиція «оптимізм» від 57,7 % (2022 р.) до 47 % (2023 р.) та 37,4 % (2024 р.). Натомість зростають тривога, у 2022 р. її відсоток становив 14 %, у 2023 р. – 23,2 %, і у 2024 р. ще вище – 24,7 %; збільшився страх, від 11,1 % (2022 р.) до 19,1 % (2024 р.); розгубленість зросла на 10 %, від 8,4 % (2022 р.) до 18,6 % (2024 р.). Елементи психологічної втоми спостерігаються зі зростанням відсотка категорії «безвихідь», яка у 2022 р. становила 1,7 % проти 9 % у 2024 р.

З метою конкретизації бачення респондентами майбутнього нашої країни, їм було запропоноване питання «Яким Ви бачите майбутнє України?» (див. Рис. 3).

Рис. 3. Бачення майбутнього України на думку студентів ДДПУ імені Франка (% до опитаних)

Джерело: Укладено авторкою на основі загального масиву.

Якщо у 2023 р. відсоток тих, хто вважав, що Україна буде високорозвинутою, демократичною, європейською державою становив 69,2 %, то у 2024 р. він зменшився до 48,0%. Другу позицію займала відповідь про країну, що йде особливим шляхом (як, наприклад, Китай). У 2023 р. її обрали 11,5 %, а у 2024 р. вона стала більш актуальною і складала 17,8 %. Можливо, це зумовлено ситуацією, пов'язаною зі сповільнення військової допомоги Україні міжнародними партнерами, тому сподівання лише на власні сили стало гострішим. Варто зауважити, що значно зріс відсоток тих, хто не могли визначитись з відповіддю: 14,1 % у 2023 та 24,7 % у 2024 р., що може свідчити про зростання сумнівів і невіри молоді у оптимістичному майбутньому нашої країни.

Незважаючи на тенденцію спадання позитивних настроїв та очікувань, яку можна пояснити емоційною втомою українців від довготривалої війни, активної фази бойових дій, оптимістична складова щодо майбутнього України залишається ще достатньо вагомою.

Одним із маркерів майбутнього країни є бачення її безпеки. Бо перемога, як і майбутнє України залежатиме від гарантій безпеки, які запропонують Україні її партнери. Відомо, що в українському законодавстві закріплено євроатлантичний курс нашої країни (Закон України «Про засади внутрішньої і зовнішньої політики», 2014, березень, 27),

(Указ Президента України, 2015, травень, 6). Згідно із соціологічними даними, війна значно вплинула на зростання підтримки українцями вступу до НАТО. Зокрема, за результатами дослідження агенції Info Sapiens за ініціативи Міністерства молоді та спорту України й фінансової підтримки Європейського Союзу та Уряду Данії, підтримка молоді зусиль держави для набуття повноправного членства України в Європейському Союзі та в Організації Північноатлантичного договору залишається високою попри незначне зниження: 80,0 % у 2023 р. проти 77,0 % у 2024 р.; вступ до НАТО підтримують 80,0 % молодих респондентів, лише на один відсоток знизилось бажання вступу до ЄС з 84,0 % у 2023 до 83,0 % у 2024 р. (Костюченко, Волосевич, 2024, с. 56).

Результати нашого дослідження підтверджують цю думку. Під час третьої хвилі опитування, респондентам було запропоновано вибрати «Серед можливих запропонованих гарантій безпеки для України найбажаніший варіант?» (одна відповідь) (див. Рис. 4.).

Рис. 4. Думки студентів ДДПУ імені Франка щодо гарантій безпеки України (% до опитаних).

Джерело: Укладено авторкою на основі загального масиву.

Відповідно до результатів, понад 50,0 % студентів назвали «вступ до НАТО» найбажанішим варіантом гарантій. Натомість, 7,2 % – висловилися за «нейтральний статус забезпечений міжнародними гарантіями...» і це найнижчий відсоток опитаних. Позиція – «угода про стратегічну оборонну співпрацю з кількома країнами – членами НАТО» досягла 23,6 %, а «ставка виключно на власні сили...» – 17,2 %. Отже, для студентської молоді цілком прийнятним є вступ України до Північноатлантичного альянсу.

Майбутнє воюючої країни та перспективи завершення війни залежать від консолідації суспільства й держави. У кризових ситуація або в умовах війни, одним із показників єдності є рівень довіри до влади. У політичній науці таку концепцію називають «ефектом гуртування довкола прапора» (Mueller, 1970), яке супроводжується короткотривалим зростанням довіри до державних інституцій чи лідера. Бо війна сприймається як засіб боротьби за захист власного життя, прав, свобод та цінностей. Цілком поділяємо думку О. Резніка, коли під час війни найпершою реакцією суспільства, яка «вважається справедливою і легітимною з точки зору громадян, є підтримка влади та відданість (лояльність) їй. Цьому сприяє неодноразово

помічений феномен політичної єдності влади та народу, коли під впливом загрози (справжньої чи уявної) з боку зовнішнього ворога люди згуртовуються навколо влади, забезпечуючи їй свою підтримку» (Резнік, 2023, липень, 13).

Згідно з нашим моніторингом, спостерігаємо певну динаміку рівня довіри до державних інституцій в умовах війни. Студентам було запропоновано за п'ятибальною шкалою оцінити рівень довіри до ряду інституцій. Для аналізу обрали два показники: «повністю довіряю» і «скоріше довіряю» (див. Рис. 5)

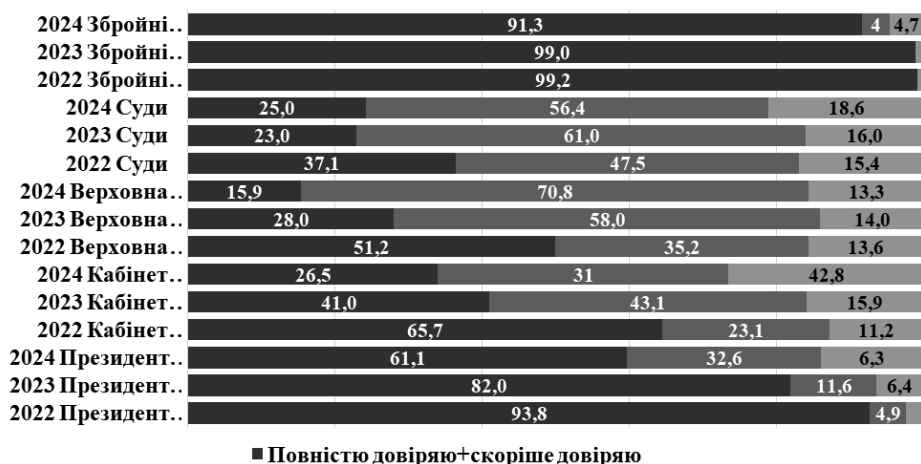

Рис. 5. Динаміка рівня довіри до влади студентів ДДПУ імені Франка (% до опитаних)
Джерело: Укладено авторкою на основі загального масиву.

Серед різних державних інституцій фаворитами довіри українців протягом трьох років залишаються Збройні сили України від 99,2 % у 2022 р. до 91,3 % у 2024 р. Вважаємо, що це природно та зрозуміло, бо саме армія представляє першу лінію оборони країни, а отже, дає усім громадянам можливість не просто жити, а працювати, вчитися, мріяти. Проте спостерігається динаміка в бік спадання рівня довіри до інших інститутів влади. Спостерігається падіння рівня довіри студентської молоді до Президента України. Якщо на початку війни Президент разом із ЗСУ користувався дуже високим рівнем довіри – 93,8 % (2022 р.), у 2023 р. фіксуємо його зменшення до 82,0 %, то 2024 р. він склав 61,1 %. Дозволимо собі пояснити тенденцію зменшення довіри до Президента саме в межах концепції «гуртування довкола прапора», ефект якого на другий, третій рік війни спадає і це природний процес. Бо війна триває далі, суспільство вже звикло й збайдужіло через втому від війни, послабивши в собі відчуття смертельної небезпеки.

Повернення довоєнного відчуття реальності молодих українців певною мірою засвідчує лідер антирейтингу, роль якого студенти відвели українським судам. У 2022 р. їм довіряли 37,1 %, у 2023 р. – 23 % і 25 % – у 2024 р., що свідчить про необхідність завершення судової реформи в країні.

Говорячи про подальші демократичні перспективи, то парламент має відігравати одну з важливих ролей в євроінтеграційних процесах (Україна на шляху до ЄС, 2024). Критично низький рівень довіри до Верховної Ради є негативним сигналом для представницької демократії в державі. У 2022 р. половина респондентів

довіряла українському парламенту. У 2023 р. спостерігаємо спадання довіри до 28,0 %, а у 2024 р. лише 15,9 % довіряють діяльності Верховної Ради. Це ніяк недодає оптимізму та перспектив на швидку євроатлантичну інтеграцію нашої країни, головну роль в якій відіграє парламент.

Висновки. Отже, питання бачення майбутнього України на третьому році війни залишається складним й неоднозначним. Згідно з результатами соціологічного моніторингу, студентська молодь, попри складні обставини, продовжує вірити в перемогу своєї країни. Проте з кожним роком війни відсоток таких зменшується й очевидно, що при подібному характері і масштабах воєнних дій ця тенденція буде зберігатися. Порівняльний аналіз результатів демонструє спадання позитивних почуттів на противагу зростання негативних емоцій, коли студенти думають про майбутнє України. За останні два роки найбільше зросли тривога, страх, розгубленість, безвихідь. Водночас надія, упевненість та оптимізм все ще зберігають достатньо високий відсоток.

Суттєво зменшилася кількість тих, хто уявляв Україну в майбутньому високорозвинutoю, демократичною та європейською державою або ж державою, що буде йти особливим шляхом. Натомість на третій рік війни більше половини студентів переконані, що вступ до НАТО забезпечить Україну від повторного вторгнення, а майже чверть вважає, що гарантії безпеки можуть забезпечити угоди про стратегічну оборонну співпрацю з іншими країнами – членами НАТО.

Якщо говорити про інституційну міцність державної влади в країні, то в умовах тривалої зовнішньої агресії українці зберігають дуже високу довіру до Збройних сил України, а до решти інститутів державної влади довіра в молодих українців спадає, зокрема й до Президента, який на початку війни був виразником «ефекту гуртування довкола прапора». Лідером антирейтингу, на думку студентів, є український парламент. Вважаємо, що це досить негативний показник, особливо на тлі активізації євроінтеграційних процесів. Зазвичай саме якісний та дієздатний парламент відображає поступ та розвиток демократії. Очевидно, що в умовах війни суспільство тяжіє до авторитарних методів, які нібито дозволяють оперативніше ухвалювати потрібні рішення. В цьому і полягає небезпека. Тому можемо розцінювати зниження довіри до державних інституцій як необхідність продовжувати реформувати політичну систему та зміцнювати демократичні процеси у державі.

Війна в Україні триває, настрої та емоційний стан українців змінюються, а тому дані подібного дослідження не втрачають своєї актуальності. З метою формування державою стратегічного майбутнього варто продовжувати вивчати та брати за основу думки тих, хто і є це майбутнє.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ І ЛІТЕРАТУРИ

Mueller, J. E. (1970). Presidential Popularity from Truman to Johnson. *The American Political Science Review*, 64 (1), 18–34. URL: <https://surl.li/udbwla>

Волосевич, І., Когут, І., Жерьобкіна, Т., Назаренко, Ю. (2023). Вплив війни на молодь в Україні. ГО «Аналітичний центр Cedos» і дослідницькою агенцією *Info Sapient* за ініціативи, а також фінансової, технічної та організаційної підтримки Представництва Фонду ООН в галузі народонаселення в Україні, Програми розвитку ООН в Україні та Міністерства молоді та спорту України. URL: <https://surl.li/uyvtyb>

Гарашова, А. (2024). Молодь України: Війна, Відбудова та Відповідальність за Майбутнє. *Українська молодь*. URL: https://www.ukrmol.kiev.ua/2024/08/blog-post_92.html

Грушецький, А. (2025). Динаміка довіри Президенту В. Зеленському в 2019 – 2025 роках. *Преспеліз КМІС*. URL: <https://surl.li/rmekni>

Длігач, А. (2024). Україна майбутнього – це країна великих можливостей. *ЛВ.и*. URL: <https://surl.li/msqbxo>

Закон України. (2024). Закон України «Про засади внутрішньої і зовнішньої політики із змінами і доповненнями, внесеними Законом України із змінами і доповненнями, внесеними від 27 березня 2014 року N 1170-VII, від 23 грудня 2014 року N 35-VIII, від 8 червня 2017 року N 2091-VIII, від 7 листопада 2017 року N 2180-VIII, від 21 червня 2018 року N 2469-VIII. URL: <https://cutt.ly/yLFGxdj>

Згуровський, М. (2024). Майбутнє України у новому світовому порядку. *Газета «Світ»*, 17–18. URL: <https://surl.li/kqljyz>

Зелена, О. Я., Мірчук, І. Л. (2023). Громадянська ідентичність студентської молоді під час війни (кейс Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка). *Регіональні студії*, 34, 12–17. DOI: 10.32782/2663-6170/2023.34.2

Зелена, О., Мірчук, І. (2022). Вплив війни на громадянську позицію та геополітичні настрої студентської молоді в Україні. *Вісник Львівського університету. Серія: філос.-політолог. студії*, 43, 264–274. DOI: 10.30970/PPS.2022.43.32

Зелена, О., Мірчук, І. (2024). Динаміка поглядів української молоді на майбутнє в час війни: кейс Дрогобищини. *Актуальні проблеми філософії та соціології*, 48, 192–197. DOI: 10.32782/apfs.v048.2024.30

Зінченко, О., Семиволос, І. (2025). Що буде з нами у 2025-му і далі. Несподівано оптимістична візія майбутнього України. *Texty.org.ua*. URL: <https://surl.li/sdbtrj>

Костюченко, Т., Волосевич, І. (2024). Info Sapiens. Вплив війни на молодь в Україні. *Дослідження агенції Info Sapiens за ініціативи Міністерства молоді та спорту України й фінансової підтримки Європейського Союзу та Уряду Данії*. URL: <https://surl.li/irxrte>

Мірчук, І., Зелена, О. (2022). Психоемоційний стан і соціальна активність студентської молоді в умовах війни: соціологічний аналіз. *Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. Серія Соціологічні дослідження сучасного суспільства: методологія, теорія, методи*, 49, 47–54. DOI: 10.26565/2227-6521-2022-49-05

Оцінка громадянами ситуації в країні та дій влади. (2024). Оцінка громадянами ситуації в країні та дій влади. Довіра до соціальних інститутів, політиків, посадовців та громадських діячів. *Аналітика. Соціологічна служба Центру Разумкова*. URL: <https://surl.li/vqxdul>

Половина українців мають проблеми зі сном. (2025). Половина українців мають проблеми зі сном. *Дослідження Укрінформ*. URL: <https://surl.li/uizeuo>

Резнік, О. (2023). Ставлення українців до влади під час повномасштабної війни. Фонд «Демократичні ініціативи» імені Ілька Кучеріва. URL: <https://surl.li/gd/vxuxgw>

Самопочуття українців під час війни. (2022). Самопочуття українців під час війни: емоції, очікування, особистий досвід – опитування у західних та центральних регіонах. Фонд «Демократичні ініціативи» імені Ілька Кучеріва та Центр політичної соціології за підтримки John Fell Oxford University Press Research Fund. URL: <https://surl.li/wtmels>

Указ Президента України. (2015). Указ Президента України Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 6 травня 2015 року «Про Стратегію національної безпеки України». URL: <https://surl.li/zkckpu>

Україна на шляху до ЄС. (2024). *Україна на шляху до ЄС: виклики та перспективи: матеріали круглого столу до Дня Європи в Україні (Київ, 9 трав. 2024 р.):* [за заг. ред. Л. Г. Комахи, М. С. Орлів, Ю. Г. Рубана]. Київ: ННІ ПУДС КНУ.

Як війна впливає на думку українців. (2022). Як війна впливає на думку українців про друзів, ворогів та стратегічні цілі держави. Фонд «Демократичні ініціативи» імені Ілька Кучеріва та Центр політичної соціології за підтримки John Fell Oxford University Press Research Fund. URL: <https://surl.li/eteqaz>

REFERENCES

Mueller, J. E. (1970). Presidential Popularity from Truman to Johnson. *The American Political Science Review*, 64 (1), 18–34. URL: <https://surl.li/udbwla>

Volosevych, I., Kohut, I., Zherobkina, T., & Nazarenko, Yu. (2023). Vplyv viyny na molod' v Ukraini [The impact of war on youth in Ukraine]. *HO «Analitichnyy tsentr Cedoss» i doslidnyts'koyu ahentsiyeyu Info Sapiens za initsiatyvy, a takozh finansovoyi, tekhnichnoyi ta orhanizatsiynoyi pidtrymky Predstavnytstva Fondu OON v haluzi narodonaselennya v Ukraini, Prohramy rozvytku OON v Ukraini ta Ministerstva molodi ta sportu Ukrainy.* URL: <https://surl.li/uyvtyb> [in Ukrainian].

Garashova, A. (2024). Molod Ukrainy: Viyna, Vidbudova ta Vidpovidalnist za Maybutnye [Youth of Ukraine: War, Reconstruction, and Responsibility for the Future]. *Ukrayinska molod.* URL: https://www.ukrmol.kiev.ua/2024/08/blog-post_92.html [in Ukrainian].

Grushetskyi, A. (2025). Dynamika doviry Prezydentu V. Zelens'komu v 2019 – 2025 rokakh [Dynamics of Trust in President V. Zelenskyi in 2019 – 2025]. *Presreliz KMIS.* URL: <https://surl.li/rmekni> [in Ukrainian].

Dligach, A. (2024). Ukrainy maybutnoho – tse krayina velykykh mozhlyvostey [Ukraine of the Future – A Country of Great Opportunities]. *LB.ua.* URL: <https://surl.li/msqbxo> [in Ukrainian].

Zakon Ukrainy. (2024). *Zakon Ukrainy «Pro zasady vnutrishn'oyi i zovnishn'oyi polityky iz zminamy i dopovnennyamy, vnesenymy Zakonom Ukrainy iz zminamy i dopovnennyamy, vnesenymy vid 27 bereznya 2014 roku* [Law of Ukraine «On the Principles of Domestic and Foreign Policy» with amendments and additions introduced]. URL: <https://cutt.ly/yLFGxdj> [in Ukrainian].

Zghurovskyi, M. (2024, May). Maybutnye Ukrainy u novomu svitovomu poriadku [The Future of Ukraine in the New World Order]. *Svit*, 17–18. URL: <https://surl.li/kqljyz> [in Ukrainian].

Zelena, O. Ya., & Mirchuk, I. L. (2023). Hromadyans'ka identychnist' student-s'koyi molodi pid chas viyny (keys Drohobych'koho derzhavnogo pedahohichnoho universytetu imeni Ivana Franka) [Civic Identity of Student Youth During the War (case of Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University)]. *Rehionalni studiyi*, 34, 12–17. DOI: 10.32782/2663-6170/2023.34.2 [in Ukrainian].

Zelena, O., & Mirchuk, I. (2022). Vplyv viyny na hromadyansku pozytsiyu ta heopolitychni nastroyi studentskoyi molodi v Ukraini [The Impact of War on Civic Engagement and Geopolitical Attitudes of Student Youth in Ukraine]. *Visnyk L'vivs'koho universytetu. Seriya filos.-politoloh. studiyi*, 43, 264–274. DOI: 10.30970/PPS.2022.43.32 [in Ukrainian].

Zelena, O., & Mirchuk, I. (2024). Dynamika pohlyadiv ukraiyinskoyi molodi na maybutnye v chas viyny: keys Drohobychchyny [Dynamics of Ukrainian Youth's Views on the Future During the War: The Case of Drohobych Region]. *Aktualni problemy filosofiyi ta sotsiologiyi*, 48, 192–197. DOI: 10.32782/apfs.v048.2024.30 [in Ukrainian].

Zinchenko, O., & Semivolos, I. (2025). Shcho bude z namy u 2025-mu i dali. Nespodivano optymystychna viziya maybutn'oho Ukrainy [What Will Happen to Us in 2025 and Beyond? An Unexpectedly Optimistic Vision of Ukraine's Future]. *Texty.org.ua*. URL: <https://surl.li/sdbtrj> [in Ukrainian].

Kostiuchenko, T., & Volosevych, I. (2024). Vplyv viyny na molod v Ukraini. [The Impact of War on Youth in Ukraine]. *Doslidzhennya ahentsiyi Info Sapiens za initsiatyvy Ministerstva molodi ta sportu Ukrainy y finansovoyi pidtrymky Yevropeys'koho Soyuzu ta Uryadu Daniyi*. URL: <https://surl.li/irxrre> [in Ukrainian].

Mirchuk, I., & Zelena, O. (2022). Psykhoemotsiynny stan i sotsialna aktyvnist' studentskoyi molodi v umovakh viyny: sotsiolohichnyy analiz. [Psychoemotional State and Social Activity of Student Youth in the Conditions of War: A Sociological Analysis]. *Visnyk Kharkivskoho natsionalnoho universytetu imeni V. N. Karazina. Seriya Sotsiolohichni doslidzhennya suchasnoho suspilstva: metodolohiya, teoriya, metody*, 49, 47–54. DOI: 10.26565/2227-6521-2022-49-05 [in Ukrainian].

Otsinka hromadyanamy sytuatsiyi v krayini ta diy vlady. (2024). Otsinka hromadyanamy sytuatsiyi v krayini ta diy vlady. Dovira do sotsial'nykh instytutiv, politykiv, posadovtsiv ta hromads'kykh diyachiv [Assessment of Citizens' Perception of the Country's Situation and Government Actions. Trust in Social Institutions, Politicians, Officials, and Public Figures]. *Analitika. Sotsiolohichna sluzhba Tsentru Razumkova*. URL: <https://surl.li/vqxdu> [in Ukrainian].

Polovyna ukrayintsiv mayut problemy zi snom. (2025). Polovyna ukrayintsiv mayut problemy zi snom. [Half of Ukrainians Have Sleep Problems]. *Doslidzhennya Ukrinform – Ukrinform Research*. URL: <https://surl.li/uizeuo> [in Ukrainian].

Reznik, O. (2023). Stavlennya ukrayintsiv do vlady pid chas povnomasshtabnoyi viyny [Ukrainians' Attitudes Towards the Government During the Full-Scale War]. *Fond «Demokratychni initsiatyvy» imeni Il'ka Kucheriva*. URL: <https://surl.gd/vxuxgw> [in Ukrainian].

Samopochuttya ukrayintsiv pid chas viyny. (2022). Samopochuttya ukrayintsiv pid chas viyny: emotsiyi, ochikuvannya, osobystyy dosvid – opytuvannya u zakhidnykh ta tsentral'nykh rehionakh [Well-being of Ukrainians During the War: Emotions, Expectations, and Personal Experiences – Survey in Western and Central Regions]. *Fond «Demokratychni initsiatyvy» imeni Il'ka Kucheriva*. URL: <https://surl.li/wtmels> [in Ukrainian].

Ukaz Prezydenta Ukrainy. (2015). Ukaz Prezydenta Ukrainy Pro rishennya Rady natsionalnoyi bezpeky i oborony Ukrainy vid 6 travnya 2015 roku «Pro Stratehiyu natsional'noyi bezpeky Ukrainy» [Decree of the President of Ukraine on the Decision of the National Security and Defense Council of Ukraine dated May 6, 2015, “On the National Security Strategy of Ukraine”]. URL: <https://surl.li/zkckpu> [in Ukrainian].

Ukrayina na shlyakhu do YES. (2024). *Ukrayina na shlyakhu do YES: vyklyky ta perspektyvy: materialy kruhloho stolu do Dnya Yevropy v Ukraini (Kyiv, 9 travnia 2024 r.)* [Ukraine on the Path to the EU: Challenges and Prospects]. (2024): [za zah. red. L. H. Komakhy, M. S. Orliv, YU. H. Rubana]. Kyiv: NNI PUDS KNU. [in Ukrainian].

Yak viyna vplyvaye na dumku ukrayintsiv. (2022). Yak viyna vplyvaye na dumku ukrayintsiv pro druziv, vorohiv ta stratehichni tsili derzhavy [How the War Affects Ukrainians' Views on Friends, Enemies, and the Strategic Goals of the State]. *Fond «Demokratychni initsiatyvy» imeni Ilka Kucheriva ta Tsentr politychnoyi sotsiolohiyi za pidtrymky John Fell Oxford University Press Research Fund*. URL: <https://surl.li/eteqaz> [in Ukrainian].

Стаття надійшла до редакції 12 грудня 2024 р.
Стаття рекомендована до публікації 21.03.2025.